

טור' טנצמן שמחה

172666

בן שרה ומשה

נולד ב- ט"ו שבט תרפ"ט 1929

שרת בגדוד "ברק" (12)

נפל ב- 14.12.1947

בעת מילוי תפקידו.

(בליווי שיירת מזון)

טנצמן שמחה,

בן שרה ומשה, נולד ביום ט"ו בשבט תרפ"ט (26.1.1929) בעיר פולאבי, פולין, ובשנת 1934 עלה עם הוריו לארץ. בארץ סיים את לימודיו בבית-הספר היסודי "בלפור" בתל-אביב והמשיך בשיעורי-ערב וביום עבד בתעשיית מוצרי-עור. הרבה מרץ וזמן הקדיש לספורט, בהיותו חבר "הפועל" בקבוצת מתאבקים.

בשנת 1945 היה אלוף ארץ-ישראל בהיאבקות במשקל "תרנגול", ואף זכה באות-הצטיינות על הישגיו ב"הפועל". היה חבר ב"תנועה המאוחדת". שקט ומכונס בתוך עצמו. שאיפתו היתה לצאת להכשרה חקלאית בקיבוץ. במשך ארבע שנים היה חבר ה"הגנה" ועם פרוץ מלחמת-העצמאות הצטרף לחטיבת "גבעתי".

ביום א' בטבת תש"ח (14.12.1948) יצאה מפתח תקווה שיירה בת 7 מכוניות עם 48 לוחמים כתגבורת לבן שמן. כדי להפתיע נסעה השיירה לא בדרך הרגילה, אלא דרך מגדל צדק ובית-נבאללה. השיירה הצליחה להתקדם למרות אש שנורתה עליה ממספר מקומות ותקלות שאירעו לכלי הרכב. בהגיעה למחנות הצבא בבית-נבאללה נפתחה עליה אש כבדה על-ידי יחידה של הלאגיון הערבי שהיתה במקום. בקרב זה נפל, עת קפץ ראשון מהמשוריין, ותוך פעולת הגנה הרג את אחד התוקפים. בנסותו לחזור למכונית נהרג. הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בנחלת יצחק.

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת הודשי לחימה ארוכים בני עיה רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחזרות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העלייה השנייה. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבם אופקים התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את ציבורה ונחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערפיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שיוקרה בגושי התיישבות אלה. ציינו אותה תכונותיו של עובד האדמה ויושב הכפר: עקשנות, צמחנות למשימה, שורשיות ושקט..."

דרך הקרבות של חטיבת גולני

דרך הקרבות של חטיבת גולני

"חטיבת הנחל והנבחרים" כוננת חטיבת
 טנ"י ביום תש"ח (1948) אך קמה לאחר
 42 שנות לחימה ואיסוסים. מורשת אהרן
 הקרב שלה בכל מרחבי ארץ ישראל בגלל
 הנאמנות, בשומרון, בגב ובסיני, בירוש
 העולה ובדרום לבנון. סבירות בצפון ועד
 אילת בדרום, מרשת במערב ועד מודיע
 בית דין במזרח. דרך חטיבת הנחל
 הקשה והספורית היא של חטיבת הנחל
 הירדן לעשר תקופות שונות. ומתוך האות
 המסלול, המשימות והקו בנות. נבחרת
 ארבעים אתרי הקרב החשובים והדרושים
 ביותר מבחינת "המטע המוחשי מורשת"
 בסיורו של רבי, כך מלמדת אותנו המפה.
 חטיבת נחל חיה ועדנה חטיבת צפונה,
 דרך רובם של אתרי הקרב שלה מורכבים
 בחלקה המזרחי של ארץ ישראל. מבחינת
 הקו שבם, מדרום ועד הצפון.

כוח לוחמי גולני מלוחים שיירות אספקה

ליווי שיירות. כוח ליווי בראש
שיירת אספקה ליישובים
המנותקים במלחמת
העצמאות.

הקרב בו נפל שמחה ז"ל

מערך הובלה ראוי לשמו לא היה. רכישת הרכב עבור ה"הגנה" התבצעה דרך מוסדות היישוב והחברות הציבוריות הקיימות. בקיבוצים היו משאיות אורחיות, ושירות התחבורה נעזר בהן. לצורך אירגון שיירה לירושלים או למקום אחר בארץ היה צורך לאסוף את הרכב מהקיבוצים ומהחברות הציבוריות כמו "המשביר לצרכן" ו"תנובה".

היו אלה הניצנים הראשונים של גיוס רכב אזרחי, אשר היו למעשה "החרמות" של רכב אזרחי, בעיקר רכב נוסעים, טנדרים וגם משאיות. מיבצעי "ההחרמות" היו מעוגנים בחוק.

מספר אל"מ צבי טמיר: "כאשר התברר, שיש צורך דחוף ב־20 או 50 משאיות לביצוע משימה מסוימת, היינו נוסעים לאיזשהו מקום שעוברות בו משאיות, מקימים שם מחסום, וכל משאית שעברה בדרך הופנתה, באמצעות צו-התייצבות, לאיזור הגיוס".

הצבא הבריטי שנסוג מהארץ השאיר אחריו מיספר לא מבוטל של כלי רכב. היחידות, כל אחת ביוזמתה היא, נהלו לבצע מיבצעי גיוס רכב ממחסני הרכב של הצבא/הבדיוטי. גיוס מאולתר זה יצר כמובן מצב, של יחידות מסוימות היה יותר רכב מאשר לאחרות, ואף מעבר לרכב התקני היחידתי, שנקבע במטכ"ל-א"א.

עיקר הפעילות המיבצעית טרם תקמת המדינה התבטאה באירגון השיירות לירושלים ושיירות הספקה לגליל ולאזורים אחרים בארץ. במחלקה הטכנית שקדו צוותים על שריון המשאיות בפני נשק קל.

עם הקמת שירות התחבורה נקלטו בשורותיו יוצאי הצבא הבריטי והצטרפו לאנשי המחזרת. יוצאי הצבא הבריטי הפכו עד מהרה לאחד מהיטודות החזקים בחיל התובלה, הודות לניסיונם הצבאי וזכות רמתם המקצועית הגבוהה.

שירות הספקה (מזון)

שירות הספקה (מזון) היה אחראי לספק את כל המזון לכל העוצבות והיחידות המנוגוסות באופן מרכזי ובנוקמות אחידות.

הספקת שירותי מזון בצה"ל נבנתה על בסיס הדגם הבריטי ולפי קבוצות המזון הבאות: הספקה טרייה; מוצרי מזון קשים; תבלינים וחומרי ניקוי. הספקה טרייה הקיפה מוצרים בהספקה יומית שוטפת הכוללת לחם, ירקות ופירות, מוצרי חלב ובשר. מוצרי מזון קשים סופקו אחת לשבועיים וכללו מוצרים עמידים כגון: סוכר, מלח, קמח, אורז, תה, קפה ושימורים; קבוצת המזון השלישית, שהורכבה מתבלינים וחומרי ניקוי, סופקה ליחידות אחת לחודש.

הספקת המזון ליחידות התבצעה על בסיס מצבות כוח'אדם של היחידות, כלומר: לפי מנת מזון לחייל. מעבר לזאת, הוחל באירגון מנות קרב, שהיו אמורות לשמש את היחידות בנסיבות, שבהן אין הן יכולות להשתמש בהספקת מזון טרייה ושוטפת. מנות הקרב בשנות ה־50 הורכבו על בסיס חישוב: 5 אנשים לטנק "שרמך", 10 אנשים לצוות זחל"ם 30 אנשים במחלקה.

בסיסי המזון הגדולים והמרכזיים הוקמו בצריפין ובטירה. בירושלים היה מיתקן מזון, אולם מיתקן זה נסגר. בבאר שבע הוקמה שלוחה לבסיס מזון בצריפין. ב־1952 הוקם בסיס מזון באילת. לקראת מיבצע "קדש" הועמד הבסיס בבאר שבע על בסיס עצמאי. אל"מ גרין, או סרן גרין, נשלח דרומה, לבסיס ההספקה בבאר שבע, ומתפקידו היה לארגן ולהכין את מלאי המזון הדרוש לכוחות הסדיר והמילואים, שתוכננו להשתתף במיבצע "קדש". היקף פעילותו של בסיס המזון באותם ימים ערב המיבצע התבטא בכ־100,000 מנות מזון ליום אחד, בנוסף למנות הקרב.

אחיזו כותב לזכרו

מזכרונות ילדותנו - לזכרו של אחי שמחה טנצמן ז"ל

שנהרג במריצה לירושלים דרך לטרון

שמחה טנצמן - 3 באב 1942

מפי צבי טנצמן יבדל לחיים ארוכים

43

השנה 1925! בעיירה פולבי שבפולניה נולד אחי, שמחה טנצמן, בקור של 30 מעלות מתחת לאפס. באותה תקופה גדנו בתנאים קשים בבית של חדר אחד גדול, ששם היה גם המטבח וגם מקום הרחצה. באותם שנים לא ידעו מה זאת אמכטיה, היו מתרחצים בספילה ואת המים חיממו עם עצים בדרך-כחושת, החיים היו קשים!

אימי ז"ל הביאה אותנו לעולם בקור האיימים הזה, ובתנאי הבית הפרימיטיביים. לא פלא שהוא חלה במחלת-גם שהתבטאה בפצעים קשים בגופו וביחוד בראשו, הן אחי והן אימי סבלו מאוד באותה תקופה.

אבא ואני בהיותי בן 4 ספלנו מכירי הבלתי פוסק בגלל כאפיו, ריח המשחות והדם מהפצעים היה נורא. קרובי המשפחה והשכנים אמרו הרבה פעמים לאימי "תזרקי אותו", למה לך לסבול כל-כך? לא יצא ממנו כלום, אך "היידשה מאמה" לחמא בכל כוחה, ללא שינה בלילות, וללא תקווה שהוא יחיה טפלה בו במסירות על אנושית, והילד גדל ומעת לעת התגבר על מחלתו. לקח הרבה שנים, אם זכרוני אינו מטעני, עד לנפילתו בקרב!

עירתנו הקטנה פולבי היתה עירת מחוז והיו בה כמה מאות יהודים: המון ילדים, הרבה עניים ומעט עשירים, (בכל העיירות בפולין של שנות 1930 עד עליית היטלר לשלטון בשנת 1934). עד גיל 6 למדנו בחדר עם מלמד דתי את כל התפילות, ומוכרחים היינו להתפלל בשבת בבית-הכנסת, כל בוקר "שמע ישראל". ו - "ברוך אתה יי המשיכמי קום".

סבינו היו אנשים מכובדים בקהילה של יהודי פולבי. סבי, אבא של אימי שרה, היה בעל חנות בגדים ומעילים ואחד מעשירי העיירה, הסבי יעקב טנצמן היה בעל חנות קטנה של זרעונים, גרעינים ופישתן. תמיד אהבתי ללכת אליו עם בן דודי יחזקאל טנצמן, שאביו, אח של אבי, היה בעל מטחנה של פישתן היה לוחש את השלמן לתוך חביות גדולות וקטנות. אבי ז"ל עבד כצבעי אצל עשירי העיירה, ולצעדי לא תמיד היתה לו עבודה.

אבי היה צריך לנדוד ללודג' ולוורשה כדי לפרנס את המשפחה, זמן רב עבר עד שהכסף שהוא שלח, הגיע. עקב-כך רעבנו וכתוצאה מכך, אימי שלחה אותי לסבא משה שגורמכר לבקש עזרה. אני זוכר עד היום הזה ושהייתי בא לחנות הבגדים, אשר הייתה מחוברת עם הדירה הגדולה ומאחוריה סבי היה שואל אותי תמיד "האם אחי עוד חי", ו"אם אכלתי כבר היום?" תמיד הוא שלח אותי לסבתא למטבח שתתן לי אוכל, הן היא והן בנה, דודי, היו מאוד חולים. אחרי-כן חזרתי לחנותו של סבא שנתן כספו כדי לקנות אוכל, וזה הספיק לכל השבוע הבא.

אבי היה חבר במפלגה של פועלי-ציון בפולבי, שנשטרם הייתה לעלות לארץ-ישראל, פלסטינה. אימי כתבה מכתבים לדודי מנחם בן-משה שלבו היה בארץ מספר שנים, והיה שותף לבית-דפוס, הוא הצליח לסדר לנו סרטיפיקטים לעליה.

אני (צבי) הייתי בן 9 1/2, שמחה היה בן 5 1/2 ומגוחה שנולדה על-אף סבלה של אימי עם שמחה, אשר התאושש והבריא אך לא לגמרי, הודות לטיפול המסור של אימי, ותרופה שהגיעה מאי-צות-הברית, מדוד שאני זוכר את שמו - רפואה זו שפרה את מצב דמו. "אני חושב היום שזה היה וויטמין ב" קומפלקס שעזר לו".

השנה היתה 1934, חרף, מצב קשה. בסוף פברואר התחלנו לארוז את בגדינו וכלי ביתינו, התכוננו לנסוע לוורשה בדרך לא-י. כיום נסיעתנו נפרדו מאי-לנו כמעט כל העיירה. כמו כן גם משפחתנו הסבים, הדודים, הדודות, בניהם ובנותיהם פולט ליוונו לרכבת שנוסעת לוורשה זו היתה פרידה לכל החיים, כיון שיותר לא דאינא אותם מלבד לכן-דודי יחזקאל, שנשאר שריד מהתופת של הגהיגום הנאצי וזכה לעלות לישראל.

המשך...

בורשה היינו חודש אצל קרובי משפחה בנלבקי עד שהגיעו כל המסמכים ומשם נסענו ברכבת עד טרייסט איטליה, ומשם באניה הגענו לחיפה. דודי, מנחם בן-משה, לקח אותנו אליו לתל-אביב רח' שינקין 40, אחרי 4 ימים אישתי בקשה שנעזוב ועברנו לשכונת מונטיפיורי, בה דודי מצא לנו חדר ומטבח. משם עברנו דירות רבות צלי'נוב, לרח' ברנר 12 לאחר-מכן לעבודה 10 ולאייבשיץ 4 בצפון ת"א.

שמחה ואני למדנו בביה"ס בלפור. כל התקופה הזו שמחה אכל וויטמינים והכריא לגמרי מהשמש, הים, הפירות והירקות הנהדרים של ארצנו. שמחה נרשם להפועל ת"א להתאבקות ושחיה וכן אני. שמחה התפתח יפה: גופו היה שרירי וגבוה, בזכותו הגיע לשיא בהתאבקות במקום ראשון בהפועל ונהפך אלוף "פלטטינה" במשקל קל של נוער מאורע זה זיכה אותו בקבלת מדליה. אחרי-כן התנדב להגנה לחי"ש התאמן כל שבוע במטווח, ונשלח לקיבוץ בית-זרע בעמק בקבוצת הכשרה.

בשנת 1947 הגיעה האצ"ל והלח"י שלחמו באנגלים ששלטו בארץ. נזרקו פצצות על רכבות, על גשרים ומחנות צבא, כדי לגרש האנגלים. מא"י, ההגנה והפלמ"ח לחמו באנגלים עד שקצה סבלנותם והם פנו לאר"ם. בהצבעה שנערכה, החליטו על חלוקת הארץ, השמחה הייתה גדולה: רקדנו ושרנו כל הלילה. לצערי כבר למחרת נשמעו יריות מיפו לת"א, וכן בכל הארץ. שמחה שהה בבית, כשידו חבושה בגבס, כתוצאה ממכות שהיכו אותו אנשי האצ"ל, אשר בתקופה ההיא נקראו "הסיזון". האצל והלח"י חשבו שאנשי ההגנה קיבלו פקודה מכן גוריון ומפקדי ההגנה ד"ר סנה, אליהו-גולומב, יצחק שדה ועו"ד להלשין לאנגלים את שמות אנשי האצ"ל, כתוצאה מכך כמעט התרחשה מלחמת אחים - לזה נגמר ברגע שהכריזו על החלוקה.

שמחה נלחם עם פלוגתו כיפו, באכו-כביר ובשכונת התקוה הם עזרו להדוף את הערבים, כל זאת עשה שמחה ביד עם גבס, למרות שיכל לשבת בבית בגלל השבר. ב-13 בדצמבר נשלחה פלוגתו לפ"ת ללירות שיירה, שהתארגנה לנסוע לבן-שמן הנצורה עם אספקת מזון. בלילה הם יצאו בחשיכה והגיעו עד לכפרים הערבים מגדל-צדק ובית נבלה. הערבים שמעו ופתחו באש על השיירה, אך השיירה הצליחה לעבור והמשיכה הלאה כשהם משיבים אש.

על-יד מחנה הליגיון הירדני בית-נבלה, החיילים הירדנים מהמחנה פתחו באש חזקה וגם והפעם השיירה הצליחה לעבור, אולם הטנדר האחרון עם 14 הלוחמים וביניהם שמחה, נפגע. האש מכל הכיוונים, פגעה בהם, כולם נהרגו! סיפרו לי, שהם ירו עד הכדור האחרון גם בהיותם פצועים.

האנגלים, שהיו במחנה לא עשו דבר כדי להפסיק את האש של הליגיונרים רק הסתכלו וצחקו.

בבוקר הגיעו צנחנים מצבא האנגלים, ואפשרו לפנות את ההרוגים - נערים בני 18 מלבד המפקד ברעם, אשר היה "מבוגר" כבן 25.

את הגופות העבירו לבית החולים הדסה בת"א, ולאחר הטהרה העבירו אותם לבית המורה, משם יצאה הלוויה לנחלת-יצחק.

מאז עברו 48 שנים ובכל א' בטבת אנו נותנים להם את הכבוד באזכרה, יהי זיכרם כרוך.

מאת צבי טנצמן אחיו של שמחה ז"ל

משהו מן המלחמה

רציתי להביא לך משהו-
משהו מן המלחמה.
משהו!!!
שתדעי שהייתי גם פחדן גם גיבור
גיבור - פחדן.
רציתי להביא לך משהו -
משהו מן המלחמה.

חשבתי להביא לך תחמושת קלה,
אך ירינו את כל התחמושת,
חשבתי להביא לך פגיון זהב,
אך הפגיונות הפכו לאדומים.
חשבתי להביא לך את ליבי למשמרת
אבל גם אותו לקחו חברי שנפלו במלחמה.

רציתי להביא לך משהו-
משהו מן המלחמה.
לכן כתבתי את השורות הללו,
השורות הבוכות וצוחקות,
שורות מן המלחמה.
כן, אלה השורות המעטות שנשארו לי
מאותם ימים גדולים ואפורים.
רציתי להביא לך משהו-
משהו מן המלחמה.

אלי חביב ז"ל
(סמל בגדוד "ברק" נפל במלחמת יוה"כ)

טנצמן שמחה ז"ל

1929-1947

ahse

